

Βρυξέλλες, 26 Μαΐου 2020
(OR. en)

8269/20

EDUC 197
JEUN 37
EMPL 254
SOC 327

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Αντιπροσωπίες
αριθ. προηγ. εγγρ.:	7624/20+COR 1
Θέμα:	Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τους Ευρωπαίους εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές για το μέλλον

Επισυνάπτονται στο παράρτημα για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τους Ευρωπαίους εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές για το μέλλον, τα οποία υιοθέτησε το Συμβούλιο με γραπτή διαδικασία στις 25 Μαΐου 2020, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου και το άρθρο 1 της απόφασης 2020/556 του Συμβουλίου.

Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου θα διαβιβαστούν για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής των Μόνιμων Αντιπροσώπων της 14ης Μαΐου 2020.

**Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τους Ευρωπαίους εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές
για το μέλλον**

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ το πολιτικό υπόβαθρο του ζητήματος, όπως παρουσιάζεται στο παράρτημα των παρόντων συμπερασμάτων·

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ:

1. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση διαμορφώνουν την ανθρωπότητα και έχουν μετασχηματιστικό ρόλο τόσο για τα πρόσωπα όσο και για την κοινωνία. Είναι σημαντικές για τη συμμετοχή των πολιτών στην κοινωνική, οικονομική, δημοκρατική και πολιτιστική ζωή, καθώς και για την οικονομική ανάπτυξη, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την ευημερία στο εσωτερικό της Ένωσης. Η κατάλληλη, χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμη ποιοτική εκπαίδευση και κατάρτιση δεν παρέχει απλώς στους πολίτες γνώση, δεξιότητες και ικανότητες σύμφωνα με τις τρέχουσες και μελλοντικές εξελίξεις, αλλά διαμορφώνει και τη στάση, τις αξίες και τη συμπεριφορά τους, επιτρέποντάς τους να αναπτυχθούν σε επαγγελματικό και προσωπικό επίπεδο και να συμμετέχουν ενεργά και υπεύθυνα στην κοινωνία.
2. Οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές¹, όλων των επιπέδων και όλων των τύπων εκπαίδευσης και κατάρτισης, αποτελούν την απαραίτητη κινητήρια δύναμη στην εκπαίδευση και κατάρτιση. Έχουν καθοριστικό ρόλο στην προετοιμασία ανθρώπων κάθε υπόβαθρου και ηλικίας για να ζήσουν, να μάθουν και να εργαστούν στον σημερινό κόσμο, καθώς και στη δημιουργία και καθοδήγηση των μελλοντικών αλλαγών.

¹ Για τους σκοπούς των παρόντων συμπερασμάτων, ο όρος *εκπαιδευτικός* χρησιμοποιείται για πρόσωπα στα οποία έχει αναγνωρισθεί η ιδιότητα του εκπαιδευτικού (ή ισοδύναμη ιδιότητα) σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και πρακτική, ενώ ο όρος *εκπαιδευτής* χρησιμοποιείται για όποιον επιτελεί μία ή περισσότερες δραστηριότητες που συνδέονται με τη (θεωρητική ή πρακτική) κατάρτιση, είτε σε ένα ίδρυμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης είτε στον χώρο εργασίας. Περιλαμβάνονται εκπαιδευτικοί στη γενική και στην ανώτατη εκπαίδευση, εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές στην αρχική και τη συνεχή ΕΕΚ, καθώς και επαγγελματίες στον κλάδο της προσχολικής εκπαίδευσης και αγωγής και εκπαιδευτές ενηλίκων.

3. Στο πλαίσιο συνεχών κοινωνικών, δημογραφικών, πολιτισμικών, οικονομικών, επιστημονικών, περιβαλλοντικών και τεχνολογικών αλλαγών, ο κόσμος της εκπαίδευσης και της κατάρτισης αλλάζει και μαζί του αλλάζει και το επάγγελμα των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών, οι οποίοι βρίσκονται αντιμέτωποι με αυξημένες απαιτήσεις, ευθύνες και προσδοκίες. Οι συνεχείς καινοτομίες και προκλήσεις δεν έχουν επιπτώσεις μόνο στις απαιτούμενες ικανότητες, αλλά και στην ευημερία των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών και στην ελκυστικότητα του επαγγέλματος.
4. Οι Ευρωπαίοι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές είναι ο ακρογωνιαίος λίθος του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης, με κεντρικό ρόλο στην προώθηση της ευρωπαϊκής διάστασης της διδασκαλίας², ενώ στηρίζουν τους εκπαιδευόμενους στην προσπάθεια να κατανοήσουν και να βιώσουν το αίσθημα της ευρωπαϊκής ταυτότητας και του ανήκειν.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΟΤΙ:

5. Η τρέχουσα κρίση που προκαλεί η νόσος COVID-19 θέτει εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές όλων των επιπέδων και όλων των τύπων εκπαίδευσης και κατάρτισης ενώπιον πρωτοφανών προκλήσεων. Απαιτείται η γρήγορη μετάβαση από τη δια ζώσης διδασκαλία σε μια διδασκαλία που είναι ως επί το πλείστον εξ αποστάσεως και, σε μεγάλο βαθμό, εικονική. Σε αυτές τις τόσο εξαιρετικές περιστάσεις, οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές επέδειξαν εντυπωσιακή αφοσίωση, δημιουργικότητα, συνεργασία μεταξύ ομοτίμων και κατέβαλαν σημαντικές προσπάθειες για να διασφαλίσουν ότι τόσο η μάθηση όσο και η πρόοδος των εκπαιδευομένων θα συνεχιστεί, στηρίζοντας ταυτόχρονα την ευημερία τους.

² Όπως ορίζεται στη σύσταση του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2018 για την προώθηση των κοινών αξιών, της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και της ευρωπαϊκής διάστασης της διδασκαλίας.

6. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, που αφορά και το επάγγελμα του εκπαιδευτικού ή του εκπαιδευτή, η ευθύνη για την οργάνωση και το περιεχόμενο των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης ανήκει στα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη έχουν διαφορετικές απαιτήσεις όσον αφορά τα είδη και τα επίπεδα των επαγγελματικών προσόντων που απαιτούνται για την πρόσβαση στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού ή του εκπαιδευτή και την εξέλιξη σε αυτό³.
7. Η ολοκλήρωση ανώτερων επιπέδων εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορεί να παρέχει στους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές ένα πιο ολοκληρωμένο σύνολο ικανοτήτων, μεταξύ άλλων όσες χρειάζονται για να αναπτύξουν επαγγελματική αυτονομία στις διδακτικές πρακτικές που χρησιμοποιούν. Αυτό μπορεί με τη σειρά του να συμβάλει σε αύξηση του αισθήματος ικανοποίησης από την εργασία, καθώς και στην αντίληψη της αξίας του επαγγέλματος και στον σεβασμό προς αυτό⁴.
8. Οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές φέρουν την ευθύνη να διευκολύνουν τους εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν βασικές ικανότητες⁵ και επαγγελματικές δεξιότητες, όχι μόνο για να τους προετοιμάσουν για επιτυχείς επιδόσεις σε μελλοντικές θέσεις εργασίας – ορισμένες από τις οποίες δεν είναι καν γνωστές ακόμη – αλλά και για να ενισχύσουν την κοινωνική υπευθυνότητά τους και τη συμμετοχή τους στα κοινά, να τους μεταλαμπαδεύσουν τις ανθρώπινες αξίες, καθώς και για να υποστηρίξουν την προσωπική ανάπτυξη και ευημερία τους.

³ Στην ΕΕ, η διδασκαλία απαιτεί σε γενικές γραμμές τίτλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η πιο συνήθης ελάχιστη προϋπόθεση για διδασκαλία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι πανεπιστημιακό πτυχίο. Για διδασκαλία στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τα μισά συστήματα στην ΕΕ ορίζουν ως ελάχιστη προϋπόθεση την κατοχή τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου. Για τη διδασκαλία στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στις περισσότερες χώρες της ΕΕ, ελάχιστη προϋπόθεση για τους εκπαιδευτικούς είναι ο τίτλος σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου. (Έκθεση παρακολούθησης ΕΚ για το 2019, σ. 24) Ωστόσο, στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα υπάρχουν διαφορετικές προϋποθέσεις όσον αφορά τα ελάχιστα επαγγελματικά προσόντα που απαιτούνται σε όλη την Ευρώπη. Σε ορισμένες χώρες, υπάρχουν οι ίδιες ελάχιστες απαιτήσεις επαγγελματικών προσόντων για όλα τα μέλη του προσωπικού, ενώ σε άλλες απαιτούνται διαφορετικά προσόντα για διαφορετικές θέσεις και επαγγελματικά προφίλ. Οι τίτλοι σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συχνά δεν απαιτούνται από όλα τα μέλη μιας ομάδας προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας. (Key data on early childhood education and care in Europe -Βασικά δεδομένα σχετικά με την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα στην Ευρώπη, έκθεση του δικτύου Ευρυδίκη, 2019, σ. 71 - 72)

⁴ Έκθεση παρακολούθησης ΕΚ για το 2019 (σ. 24).

⁵ Όπως ορίζεται στη σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2018, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης.

9. Η άριστη γνώση του γνωστικού αντικειμένου τους και παιδαγωγικών θεμάτων, καθώς και η αφοσίωσή τους, ο ενθουσιασμός τους, η ικανοποίηση που αντλούν από την εργασία τους και η αυτοπεποίθησή τους έχουν αντίκτυπο στα μαθησιακά αποτελέσματα, στην πρόοδο και στην ευημερία των εκπαιδευομένων. Καθώς συνιστούν πρότυπα για τη διά βίου μάθηση, οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές μπορούν να παρακινήσουν τους εκπαιδευόμενους να συμμετέχουν και να αναλάβουν την ευθύνη για τη δική τους διά βίου μάθηση, κεντρίζοντας το ενδιαφέρον τους και ενθαρρύνοντας την περιέργεια και τη δημιουργικότητα.
10. Στην προσπάθεια να ανταποκριθούν στους διαφορετικούς, ολοένα και πιο απαιτητικούς ρόλους, ευθύνες και προσδοκίες των εκπαιδευομένων, των διευθυντών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής, των γονιών και των κοινοτήτων, κατά περίπτωση και σύμφωνα με τις εθνικές συνθήκες, οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές οφείλουν να παραμείνουν προσηλωμένοι και χρήζουν στήριξης προκειμένου να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά αλλαγές και προκλήσεις. Οι προκλήσεις αυτές ενδέχεται να λαμβάνουν διαφορετική έκταση σε διαφορετικά κράτη μέλη και συνδέονται ειδικότερα, μεταξύ άλλων, με:
- α) την εξισορρόπηση διαφορετικών πτυχών του φόρτου εργασίας τους, τη συχνή ενασχόληση με πολυάριθμα διοικητικά καθήκοντα, τη συμμετοχή στην ηγεσία ιδρυμάτων, την παροχή στήριξης και καθοδήγησης στους εκπαιδευόμενους, τον σχεδιασμό και την εύρεση χρόνου για συνεργασία μεταξύ ομοτίμων και επαγγελματική ανάπτυξη, με παράλληλη συνεχή ανάπτυξη και διατήρηση της ποιότητας της διδασκαλίας τους και των μαθησιακών αποτελεσμάτων των εκπαιδευομένων τους·
 - β) την ενθάρρυνση της ανάπτυξης του πνευματικού, συναισθηματικού, κοινωνικού και δημιουργικού δυναμικού των εκπαιδευομένων με ολιστικό τρόπο, με παράλληλη διασφάλιση της εκπαιδευτικής πρόοδου τους·

- γ) τη χρήση διαφόρων διδακτικών μεθόδων και πρακτικών που βασίζονται στην έρευνα και ενσωματώνουν καινοτόμες και ψηφιακές μεθόδους και προσεγγίσεις, με έμφαση σε προσεγγίσεις μαθητοκεντρικές/φοιτητοκεντρικές και βασισμένες στις επιδιωκόμενες ικανότητες, κατάλληλες για τις εξελισσόμενες και ατομικές ανάγκες των εκπαιδευομένων, προκειμένου να διευκολύνεται η μαθησιακή διαδικασία και να υποστηρίζεται η συνδημιουργία της μάθησης και της διδασκαλίας, με παράλληλη διασφάλιση ότι οι πρακτικές αυτές είναι κοινωνικά δίκαιες, ισότιμες και χωρίς αποκλεισμούς·
- δ) την εργασία σε περιβάλλον που μετασχηματίζεται από την τεχνολογία, την ψηφιοποίηση και την τεχνητή νοημοσύνη, με προσοχή στο παιδαγωγικό δυναμικό του και στην ηθική, ασφαλή και υπεύθυνη χρήση του·
- ε) την εργασία σε αίθουσες διδασκαλίας και μαθησιακά περιβάλλοντα που παρουσιάζουν γλωσσική και πολιτισμική πολυμορφία, με εκπαιδευόμενους από διαφορετικό κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, με διαφορετικές ανάγκες, μεταξύ άλλων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες⁶ και τη διασφάλιση της ένταξης·
- στ) τη συμμετοχή στη χάραξη πολιτικής, ειδικότερα στην ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση των μεταρρυθμίσεων στην εκπαίδευση και κατάρτιση, μεταξύ άλλων στη συνεχή αναθεώρηση των προγραμμάτων σπουδών·
- ζ) τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού και εποικοδομητικού κλίματος στο μαθησιακό περιβάλλον, που θα περιλαμβάνει θετικές και αμοιβαία υποστηρικτικές σχέσεις με τις ομάδες τους και το λοιπό εκπαιδευτικό προσωπικό, εκπαιδευόμενους, οικογένειες και εργοδότες, όπου αρμόζει·
- η) την αντιμετώπιση της διαχείρισης της συμπεριφοράς στην αίθουσα διδασκαλίας και τη δυνητική πρόληψη διαφορετικών τύπων βίας, μεταξύ άλλων της διαδικτυακής βίας, που μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τις επιδόσεις και την υγεία των εκπαιδευομένων· επιπλέον, την πιθανή αντιμετώπιση βίαιης συμπεριφοράς εις βάρος των ίδιων·

⁶ Με βάση τη διεθνή έρευνα του ΟΟΣΑ για τη διδασκαλία και τη μάθηση (TALIS) του 2018, το 21% των εκπαιδευτικών αναφέρουν την ανάγκη περαιτέρω επιμόρφωσης στη διδασκαλία μαθητών με ειδικές ανάγκες, 16% στη χρήση των ΤΠΕ για τη διδασκαλία και περίπου 13% στη διδασκαλία σε πολύγλωσσο και πολυπολιτισμικό περιβάλλον (Εκθεση παρακολούθησης ΕΚ για το 2019, σ. 10). Τα δεδομένα δείχνουν ότι ο πληθυσμός σπουδαστών στην ανώτατη εκπαίδευση της Ευρώπης διαφοροποιείται όλο και περισσότερο (Eurostudent VI (2016-2018)).

- θ) την επιλογή κατάλληλων εργαλείων, κριτηρίων και μεθόδων αξιολόγησης, ευθυγραμμισμένων με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, προκειμένου να παρασχεθεί ποιοτική και έγκαιρη ανατροφοδότηση σε κάθε εκπαιδευόμενο, η οποία μπορεί να καθοδηγήσει και να βελτιώσει την περαιτέρω μάθησή τους·
- ι) τη διδασκαλία με συχνά περιορισμένους πόρους, όπως ελλειπείς ή ακατάλληλες εκπαιδευτικές υποδομές, μαθησιακούς χώρους, εξοπλισμό και εργαλεία, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων που επιτρέπουν τη διαδικτυακή μάθηση.
11. Οι προκλήσεις αυτές είναι ακόμη πιο απαιτητικές για τους μη πεπειραμένους (μόλις αποφοιτήσαντες) εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές, αφού ήδη από τα πρώτα χρόνια της διδασκαλίας ή της κατάρτισης αντιμετωπίζουν τις ίδιες ευθύνες με τους πιο έμπειρους συναδέλφους τους. Επιπλέον, ενδέχεται να χρειαστεί συχνά να εργαστούν σε απαιτητικά περιβάλλοντα, όπως σε ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης με υψηλότερα ποσοστά εκπαιδευομένων που προέρχονται από μειονεκτούντα κοινωνικοοικονομικά στρώματα ή από οικογένειες μεταναστών⁷. Εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές με πολλά χρόνια υπηρεσίας ενδέχεται να βιώσουν άλλες δυσκολίες, για παράδειγμα να αντιμετωπίσουν το χάσμα γενεών στον χώρο εργασίας.
12. Επιπλέον, ενδέχεται να υπάρξουν πρόσθετες προκλήσεις για τους εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές που εργάζονται σε αγροτικές, απομακρυσμένες ή μειονεκτικές περιοχές, όπως αυτές που συνδέονται με την επαγγελματική απομόνωση, τις περιορισμένες υποδομές μεταξύ άλλων τις ψηφιακές υποδομές, την πρόσβαση σε στήριξη και ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης ή τη διδασκαλία σε αίθουσες διδασκαλίας με εκπαιδευόμενους διαφορετικών ηλικιών και επιπέδων. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές που εργάζονται σε πυκνοκατοικημένες αστικές περιοχές ενδέχεται να αντιμετωπίσουν σημαντικότερες προκλήσεις που σχετίζονται με τη διδασκαλία εκπαιδευομένων από διαφορετικό γλωσσικό, πολιτιστικό και κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο.

⁷ Έκθεση παρακολούθησης ΕΚ για το 2019 (σ. 21).

13. Αν και πολλοί εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές αντιμετωπίζουν πολλές ίδιες προκλήσεις, υπάρχουν επίσης, σε ποικίλο βαθμό στα διάφορα κράτη μέλη, συγκεκριμένες προκλήσεις που σχετίζονται με διαφορετικά επίπεδα και τύπους εκπαίδευσης και κατάρτισης, μεταξύ άλλων οι εξής:

α) στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα:

- δυσκολίες να προσελκύσουν και να διατηρήσουν καταρτισμένους επαγγελματίες υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα·
- η γήρανση του προσωπικού και οι ανισότητες μεταξύ των φύλων, με εργατικό δυναμικό που αποτελείται ως επί το πλείστον από γυναίκες·
- μη ελκυστικές συνθήκες εργασίας, μεταξύ άλλων υψηλή αναλογία παιδιών/προσωπικού και έλλειψη ελκυστικών σταδιοδρομιών, καθώς και απουσία ευκαιριών για συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη·

β) στη σχολική εκπαίδευση:

- υπάρχουν δυσκολίες που σχετίζονται με την προσέλκυση και διατήρηση σπουδαστών υψηλών δυνατοτήτων στην αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών⁸, καθώς και με την προσέλκυση αποφοίτων και τη διατήρηση των εν ενεργεία εκπαιδευτικών στο επάγγελμα·
- το διδακτικό προσωπικό γερνά· υπάρχουν επίσης ανισότητες όσον αφορά το φύλο, καθώς το διδακτικό προσωπικό αποτελείται ως επί το πλείστον από γυναίκες, ιδιαίτερα σε μερικά μαθήματα και επίπεδα εκπαίδευσης· επιπλέον, το επάγγελμα ενδέχεται να μην είναι αντιπροσωπευτικό, από πολιτισμική άποψη, της κοινότητας που εξυπηρετεί·
- όλα τα παραπάνω αποτυπώνονται στις ελλείψεις εκπαιδευτικών που αντιμετωπίζουν πολλά κράτη μέλη, είτε γενικά, σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές, σε ορισμένα θεματικά πεδία (όπως STEM-επιστήμη, τεχνολογία, μηχανική και μαθηματικά), είτε στις ελλείψεις εκπαιδευτικών με εξειδίκευση στη διδασκαλία μαθητών με ειδικές ανάγκες, στη διδασκαλία σε πολυπολιτισμικό ή πολύγλωσσο περιβάλλον ή στη διδασκαλία μαθητών από κοινωνικοοικονομικά μειονεκτικό περιβάλλον⁹.

⁸ Υπάρχουν ελλείψεις σπουδαστών που εγγράφονται στην αρχική εκπαίδευση εκπαιδευτικών, καθώς και υψηλά ποσοστά εγκατάλειψης των σπουδών («Teaching Careers in Europe, Access, Progression and Support», (Εκπαιδευτική σταδιοδρομία στην Ευρώπη, πρόσβαση, εξέλιξη και στήριξη), δίκτυο Ευρυδίκη, 2018, σ. 10).

⁹ Έκθεση παρακολούθησης ΕΚ για το 2019, σ. 9, 10, 21.

γ) στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση:

- οι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές θα πρέπει να έχουν την ικανότητα να προωθούν και να αναπτύσσουν βασικές δεξιότητες και ικανότητες, παράλληλα με τη διδασκαλία επικαιροποιημένων επαγγελματικών ή τεχνικών δεξιοτήτων και γνώσεων·
- ενδέχεται να αυξηθεί η ανάγκη για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές υβριδικού μοντέλου, οι οποίοι θα εργάζονται τόσο σε ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης όσο και σε επιχειρήσεις·
- υπάρχει επίσης ανάγκη συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, ειδικότερα εκπαιδευτών που παρέχουν ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση, με δεδομένους τους συμπληρωματικούς ρόλους και τις ευθύνες τους, ιδιαίτερα στην πραγματοποίηση μαθητείας και μάθησης στον χώρο εργασίας·
- εφόσον δύναται να παρέχει καλύτερα κίνητρα, η απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα μπορεί να είναι πιο ελκυστική από την απασχόληση σε ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης·
- πολλά κράτη μέλη αντιμετωπίζουν προκλήσεις που σχετίζονται με τη γήρανση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών·

δ) στην εκπαίδευση ενηλίκων:

- οι εκπαιδευτές ενηλίκων έχουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση και ανάπτυξη τόσο των βασικών όσο και των επαγγελματικών γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων·
- μπορεί να χρειαστεί να αντιμετωπίσουν την πρόκληση που θέτουν οι δυσκολίες των εκπαιδευομένων όσον αφορά τον γραμματισμό, τον αριθμητισμό και τη γλώσσα, ή η περιορισμένη πείρα στην εκπαίδευση και κατάρτιση·
- εφόσον οι εκπαιδευτές ενηλίκων εργάζονται συχνά με ομάδες εκπαιδευομένων που χαρακτηρίζονται από πολυμορφία, πρέπει να είναι έτοιμοι να εφαρμόσουν ποικίλες και αποτελεσματικές στρατηγικές και μεθόδους διδασκαλίας, προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες, να τονώσουν τα κίνητρα και να μεριμνήσουν για τις ατομικές μαθησιακές διαδρομές των εκπαιδευομένων τους·
- προκειμένου να ενδυναμώσουν τον καθένα ώστε να ξεκινήσει κάποια εκπαίδευση για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του και την επανειδίκευσή του, ο ρόλος των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών ενδέχεται να πρέπει να αναθεωρηθεί υπό το πρίσμα της πιθανής συμβολής τους στην καθοδήγηση και στην επικύρωση των δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί μέσω της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης·
- οι εκπαιδευτές ενηλίκων μπορεί να χρειαστεί να συνεργαστούν με εργοδότες όσον αφορά τη μάθηση στον χώρο εργασίας·
- οι εκπαιδευτές ενηλίκων συχνά δεν είναι ειδικά προετοιμασμένοι για να διδάξουν ενήλικους και μπορεί να εργάζονται με μειωμένο ωράριο ή ως ανεξάρτητοι επαγγελματίες, επομένως, η επαγγελματοποίησή τους παρουσιάζει μια σημαντική πρόκληση για τη διασφάλιση της ποιότητας της εκπαίδευσης ενηλίκων·

ε) στην ανώτατη εκπαίδευση:

- τα προσόντα που απαιτούνται για την είσοδο στο επάγγελμα του πανεπιστημιακού συχνά δεν δίνουν έμφαση στον εξοπλισμό των υποψηφίων με κατάλληλες δεξιότητες διδασκαλίας·
- δεν υπάρχουν σε όλα τα κράτη μέλη συστηματικές και μεγάλης κλίμακας ευκαιρίες για συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη που εστιάζουν στη βελτίωση των διδακτικών δεξιοτήτων του ακαδημαϊκού προσωπικού·
- δεν δίνεται επαρκής προσοχή στη στήριξη της επαγγελματικής ανάπτυξης του προσωπικού μέσω συνεργασίας ιδρυμάτων, μεταξύ άλλων στη διεθνή κινητικότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού, αλλά ούτε και στην οικοδόμηση κοινοτήτων πρακτικής άσκησης και επαγγελματικών δικτύων·
- η ποικιλομορφία του πληθυσμού των σπουδαστών απαιτεί χρήση διαφορετικών διδακτικών μεθόδων που θα βασίζονται σε φοιτητοκεντρική προσέγγιση, οι οποίες ενδέχεται να αποτελούν πρόκληση για τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης·
- υπάρχουν ανισότητες φύλου σε ορισμένους πανεπιστημιακούς κλάδους και οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται ιδιαίτερα στις υψηλότερες βαθμίδες·
- αν και η διδασκαλία είναι μία από τις τρεις αποστολές της ανώτατης εκπαίδευσης, δίνεται συχνά μεγαλύτερη σημασία στην έρευνα σε σχέση με τη διδασκαλία κατά την αξιολόγηση της επαγγελματικής εξέλιξης· περισσότερη διδασκαλία απαιτείται συχνά από το προσωπικό χαμηλών και μεσαίων βαθμίδων, καθώς η επαγγελματική εξέλιξη συχνά οδηγεί σε λιγότερη διδασκαλία και περισσότερο χρόνο για έρευνα¹⁰.

14. Αν και οι απαιτήσεις καθίστανται πιο πολύπλοκες και το επάγγελμά τους πιο απαιτητικό, πολλοί εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές δεν αισθάνονται ότι χαίρουν σεβασμού ή ότι εκτιμώνται επαρκώς από την κοινωνία¹¹ και το επάγγελμα χάνει την ελκυστικότητά του σε πολλά κράτη μέλη.

¹⁰ Modernisation of Higher Education in Europe: Academic Staff (Εκσυγχρονισμός της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη: Ακαδημαϊκό προσωπικό) – 2017, δίκτυο Ευρυδίκη, 2017.

¹¹ Με βάση δεδομένα από τη διεθνή έρευνα του ΟΟΣΑ για τη διδασκαλία και τη μάθηση (TALIS) του 2018, το 18% των εκπαιδευτικών σε κατώτερη δευτεροβάθμια βαθμίδα στην ΕΕ θεωρούν ότι το επάγγελμά τους χαίρει εκτίμησης στην κοινωνία, ενώ το ποσοστό μειώνεται καθώς αυξάνεται ο χρόνος άσκησης του επαγγέλματος· το ίδιο ισχύει, σε πολλές χώρες της ΕΕ, για το ποσοστό των εκπαιδευτικών που και πάλι θα επέλεγαν να εργαστούν ως εκπαιδευτικοί (Εκθεση παρακολούθησης ΕΚ για το 2019, σ. 9).

ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ΟΤΙ:

15. Είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν και να επικαιροποιηθούν περαιτέρω οι ικανότητες εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, ώστε να διασφαλιστεί η εμπειρογνώσσία τους και να ενθαρρυνθεί η αυτονομία και η ενεργή συμμετοχή τους, και να τονωθεί η προσωπική και επαγγελματική τους ευημερία, ο ζήλος και το αίσθημα ότι η δουλειά τους χαίρει εκτίμησης, προετοιμάζοντάς τους να ανταποκριθούν καταλλήλως στις αλλαγές, αλλά και ενθαρρύνοντάς τους να επιδεικνύουν προορατικότητα και πνεύμα καινοτομίας στην άσκηση του επαγγέλματός τους.
16. Προς τούτο, είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν περαιτέρω εθνικές πολιτικές για τη στήριξη του έργου εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών με στοχευμένο και συνολικό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις και τις ανάγκες επιμόρφωσης που εντοπίζουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές, καθώς και τις ανάγκες των ευρύτερων κοινοτήτων μάθησης, τα σχετικά πορίσματα της έρευνας στον τομέα της εκπαίδευσης και τους συνολικούς στόχους της εθνικής πολιτικής για την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Επιπλέον, είναι ωφέλιμο να προσφέρονται διάφορα μοντέλα επιμόρφωσης, μεταξύ άλλων δια ζώσης, εικονική, μικτή μάθηση και μάθηση στον χώρο εργασίας.
17. Απαιτείται μια συμπληρωματική και συνολική προσέγγιση σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών. Σε αυτήν θα πρέπει να περιλαμβάνονται η πρόσληψη και επιλογή σπουδαστών, η αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών (συμπεριλαμβανομένης της πρακτικής άσκησης), η εισαγωγή στο επάγγελμα και η παροχή ποιοτικής καθοδήγησης, καθώς και η προώθηση και υποστήριξη της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους στην εκπαίδευση και, όπου αρμόζει, οι μηχανισμοί αξιολόγησης. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στους μη πεπειραμένους εκπαιδευτικούς, παρέχοντάς τους πρόσθετες συμβουλές και καθοδήγηση, ώστε να διευκολυνθούν στην αρχή της σταδιοδρομίας τους και να βοηθηθούν να αντεπεξέλθουν στις συγκεκριμένες ανάγκες που αντιμετωπίζουν.

18. Σύμφωνα με τις συνθήκες που επικρατούν σε εθνικό επίπεδο, αυτή η προσπάθεια θα μπορούσε να υποστηριχθεί από επικαιροποιημένα και συναφή εθνικά συνολικά πλαίσια ικανοτήτων για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές¹², τα οποία θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο δομημένου, συστηματικού διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη και θα αποτυπώνουν σύγχρονες και καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις, στρατηγικές και μεθόδους, καθώς και αναδυόμενες συνθήκες στην κοινωνία συνολικά. Κατ' αυτή την έννοια, είναι σημαντικό η εκπαίδευση και η επιμόρφωση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής σταδιοδρομίας να καλύπτει πιο συστηματικά τα θέματα και τις ευκαιρίες μάθησης που σχετίζονται με την εργασία σε πολύγλωσσο και πολυπολιτισμικό περιβάλλον, την εργασία με εκπαιδευόμενους που έχουν ειδικές ανάγκες και προέρχονται από μειονεκτικό περιβάλλον, τις ψηφιακές παιδαγωγικές μεθόδους, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον υγιεινό τρόπο ζωής. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις απαιτήσεις και τις ανάγκες που εκφράζουν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές¹³.
19. Η συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών θα πρέπει να θεωρηθεί προϋπόθεση για την παροχή ποιοτικής διδασκαλίας και κατάρτισης· ως εκ τούτου, οι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να εξετάζουν τις πρακτικές που χρησιμοποιούν και τις ανάγκες τους για επιμόρφωση, καθώς και να παρακινούνται και να λαμβάνουν υποστήριξη, ώστε να συμμετέχουν, καθώς θα τους προσφέρονται ευκαιρίες ποιοτικής κατάρτισης, αλλά και αρκετός χρόνος και κίνητρα.
20. Η ενίσχυση του δεσμού εκπαιδευτικών και εκπαιδευομένων με τους ερευνητές μπορεί να έχει θετική επίπτωση στην επαγγελματική τους ανάπτυξη και να τονώσει καινοτόμες και βελτιωμένες διδακτικές πρακτικές που βασίζονται στην έρευνα.

¹² Οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες υιοθετούν πλαίσια που περιγράφουν ένα σύνολο ικανοτήτων τις οποίες οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να διαθέτουν ή να αναπτύξουν κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους. Στην πράξη, ωστόσο, τέτοια πλαίσια ποικίλλουν ως προς τη μορφή, το επίπεδο λεπτομέρειας, την αξία και τη χρήση (Εκθεση παρακολούθησης ΕΚ για το 2019, σ. 34).

¹³ Με βάση τη διεθνή έρευνα του ΟΟΣΑ για τη διδασκαλία και τη μάθηση (TALIS) του 2018, το 21% των εκπαιδευτικών αναφέρουν την ανάγκη περαιτέρω επιμόρφωσης στη διδασκαλία μαθητών με ειδικές ανάγκες, 16% στη χρήση των ΤΠΕ για τη διδασκαλία και περίπου 13% στη διδασκαλία σε πολύγλωσσο και πολυπολιτισμικό περιβάλλον (Εκθεση παρακολούθησης ΕΚ για το 2019, σ. 10).

21. Η διασυνοριακή κινητικότητα, είτε είναι βραχυπρόθεσμη είτε μακροπρόθεσμη, φυσική, εικονική ή μικτή είναι μια δυνατή εμπειρία μάθησης και μια πολύτιμη ευκαιρία για να αναπτυχθούν οι κοινωνικές, διαπολιτισμικές, πολυγλωσσικές και διαπροσωπικές ικανότητες των συμμετεχόντων, τόσο για τους σπουδαστές κατά την αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών όσο και για τους εν ενεργεία εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές στο πλαίσιο της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξής τους. Ωστόσο, υπάρχουν εμπόδια στην κινητικότητα τόσο των σπουδαστών όσο και των εν ενεργεία εκπαιδευτικών, όπως είναι η έλλειψη γλωσσικών ικανοτήτων ή η εύρεση αναπληρωτών για τους εν ενεργεία εκπαιδευτικούς. Επιπλέον, τα προγράμματα αρχικής εκπαίδευσης για εκπαιδευτικούς χαρακτηρίζονται συχνά από αδύναμη διεθνή διάσταση και χαμηλά επίπεδα κινητικότητας για σπουδές και πρακτική άσκηση, σε σύγκριση με προγράμματα σπουδών σε άλλα θεματικά πεδία¹⁴, ενώ υπάρχουν προκλήσεις σχετικά με την αναγνώριση των περιόδων κινητικότητας στο εξωτερικό και των μαθησιακών αποτελεσμάτων.
22. Οι ευκαιρίες που σχετίζονται με διαφορετικές επιλογές σταδιοδρομίας στο πλαίσιο του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού και προσφέρουν πληθώρα ευκαιριών επαγγελματικής εξέλιξης, μπορούν να αυξήσουν το ενδιαφέρον για πρόσβαση και παραμονή στο επάγγελμα, καθώς και για διά βίου μάθηση. Μπορούν να ενθαρρύνουν τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές να παραμείνουν αφοσιωμένοι στο επάγγελμα και στη μάθηση τόσο των εκπαιδευομένων τους όσο και των ίδιων, καθ' όλη τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου. Από την άλλη πλευρά, είναι εξίσου σημαντικό οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές να μην επιβαρύνονται υπερβολικά με διοικητικά καθήκοντα έτσι ώστε να τους είναι δύσκολο να εστιάσουν στη διδασκαλία.
23. Οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές, καθώς και οι διευθυντές εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μπορούν να συμβάλλουν στη χάραξη πολιτικής με τη γνώση, την εμπειρογνώσια και την αντίληψη που διαθέτουν για πρακτικά ζητήματα. Ταυτόχρονα, η συμμετοχή τους στη χάραξη πολιτικής μπορεί να αυξήσει το αίσθημα ενεργής εμπλοκής τους και, κατά συνέπεια, να έχει θετική επίπτωση στα αποτελέσματα της εφαρμογής των διαφόρων πρωτοβουλιών και μεταρρυθμίσεων πολιτικής.

¹⁴ Η διεθνής κινητικότητα των μαθητευόμενων εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια της αρχικής εκπαίδευσής τους (που υπολογίζεται ως το ποσοστό των εκπαιδευτικών που έχουν διανύσει μια περίοδο φοίτησης στο εξωτερικό στο πλαίσιο της αρχικής τους εκπαίδευσης ως εκπαιδευτικών) δεν είναι πολύ συνηθισμένη και ποικίλλει σημαντικά μεταξύ κρατών μελών (Εκθεση παρακολούθησης ΕΚ για το 2019, σ. 26).

24. Η ευημερία των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών επηρεάζει την ικανοποίηση και τον ενθουσιασμό που αντλούν από το επάγγελμά τους και έχει αντίκτυπο στην ελκυστικότητα του επαγγέλματός τους και, κατά συνέπεια, στη παραμονή τους στο επάγγελμα. Συνιστά σημαντικό παράγοντα για την ποιότητα και την επίδοση, που σχετίζεται με το δικό τους ενδιαφέρον και με το ενδιαφέρον και τα επιτεύγματα των μαθητών τους.
25. Σημαντικές πτυχές της ευημερίας τους μπορεί να συνδέονται, μεταξύ άλλων, με την κατανόηση και τη διαχείριση των προσδοκιών· με τον φόρτο εργασίας, το εργασιακό περιβάλλον, μεταξύ άλλων με την ασφάλεια της διδασκαλίας και της μάθησης, και με τις συνθήκες εργασίας· με τη διαθέσιμη υποστήριξη από ομοτίμους και θεσμική υποστήριξη· με τις σχέσεις με τους εκπαιδευόμενους, τους γονείς, τους ομοτίμους και τους διευθυντές εκπαιδευτικών ιδρυμάτων· και με τον σεβασμό και την εκτίμηση που αποδίδεται από την ευρύτερη κοινότητα. Εάν οι παράγοντες αυτοί εκλείψουν ή δεν βιώνονται θετικά, αυτό μπορεί να οδηγήσει σε φυσική και συναισθηματική εξάντληση, άγχος και επαγγελματική εξουθένωση, που επηρεάζουν την ψυχική και σωματική υγεία.
26. Προκειμένου να υποστηριχθούν τόσο τα επιτεύγματα όσο και η ευημερία των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών, καθώς και των εκπαιδευόμενων, είναι ωφέλιμο να δομηθούν και να προωθηθούν συνεργατικές κοινότητες μάθησης και μια κουλτούρα συνεργασίας σε ομάδες ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές, τους ομοτίμους τους και τους διευθυντές εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, εκπαιδευόμενους, γονείς και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, όπως είναι οι εργοδότες. Έμπειροι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές μπορούν να παίζουν σημαντικό ρόλο ως καθοδηγητές ομοτίμων για τους νεότερους συναδέλφους τους, ενώ παράλληλα και οι ίδιοι θα ωφελούνται από την ανταλλαγή μεταξύ των γενεών. Επιπλέον, είναι σημαντικό να τονωθεί η επαγγελματική επιμόρφωση από τη βάση προς την κορυφή, με τη συνεργασία ομοτίμων, να προωθηθεί η παιδαγωγική και συμμετοχική ηγεσία που δημιουργεί εμπιστοσύνη, εμπνέει και κινητοποιεί το εκπαιδευτικό προσωπικό. Επίσης, κατά περίπτωση, μπορεί να χρησιμοποιηθεί η αξιολόγηση για να υποστηριχθούν βελτιώσεις στο έργο τους, παρέχοντας εποικοδομητική αξιολόγηση και ανατροφοδότηση για την επίδοσή τους, ορίζοντας κριτήρια προαγωγής και αναγνώρισης όσων καταφέρνουν σημαντικά επιτεύγματα.

27. Η επαρκής, αποτελεσματική και βιώσιμη επένδυση σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές είναι μια επένδυση στην ποιότητα της εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αυτή περιλαμβάνει διάφορες πτυχές, όπως επένδυση σε ευκαιρίες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, κατάλληλες υποδομές και χώροι μάθησης, εργαλεία και πόροι, καθώς και οι μισθοί¹⁵.
28. Όλα τα παραπάνω μπορούν να εξεταστούν ενώ αναπτύσσονται κίνητρα για να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών. Πρόσθετες δυνατότητες διερεύνησης μπορεί να περιλαμβάνουν υποτροφίες που θα προσελκύσουν σπουδαστές σε σχετικά προγράμματα σπουδών ή πρόσληψη επαγγελματιών με προσόντα που δε σχετίζονται με τη διδακτική, μεριμνώντας παράλληλα για την προώθηση και την υποστήριξη της παροχής υπηρεσιών υψηλής ποιότητας.

ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ, ΤΗΡΟΥΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ, ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΘΝΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ:

29. Να συνεχίσουν να καταβάλλουν περαιτέρω προσπάθειες, ώστε να εμπλέξουν τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές στη διαμόρφωση πολιτικών για την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού πολιτικής, αυξάνοντας τη συνεργασία, ενισχύοντας το αίσθημα ευθύνης έναντι της διαδικασίας, καθώς και την αυτονομία τους κατά την εφαρμογή αυτών των πολιτικών στην πράξη.
30. Να λάβουν υπόψη την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά την αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών, την υποδοχή στην αρχή της σταδιοδρομίας και τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη κατά τον σχεδιασμό πολιτικών σχετικά με την εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών.
31. Να προωθήσουν και να υποστηρίξουν μεγαλύτερη συμμετοχή εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών στη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη, ειδικότερα λαμβάνοντας περαιτέρω μέτρα για την άρση εμποδίων στη συμμετοχή και σε ευκαιρίες, και να επιδιώξουν κατάλληλες αξιολογήσεις και την αναγνώριση της αξίας της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης ως θεμελιώδους λίθου της επαγγελματικής εξέλιξης.

¹⁵ Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία οι μισθοί έχουν αντίκτυπο στην πρόσληψη και τη διατήρηση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, καθώς και στα μαθησιακά αποτελέσματα. Οι μισθοί των εκπαιδευτικών είναι συχνά χαμηλότεροι από τους μέσους μισθούς άλλων εργαζομένων με πανεπιστημιακές σπουδές. (Εκθεση παρακολούθησης ΕΚ για το 2019, σ. 39 - 40).

32. Να ενθαρρύνουν τα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης να παρέχουν σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές ευκαιρίες συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης αποτελεσματικές και στηριγμένες στην έρευνα, βασισμένες στη συνεργασία, την παρατήρηση ομοτίμων και τη μάθηση από ομοτίμους, την καθοδήγηση, την παροχή συμβουλών και τη δικτύωση. Κατά την ανάπτυξη αυτών των ευκαιριών, κατά περίπτωση, να ενθαρρύνουν τα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης να διευρύνουν την προσφερόμενη επιμόρφωση, μεταξύ άλλων μικρότερες μονάδες μάθησης, όπως αυτές που πιθανόν να οδηγούν σε μικρο-διαπιστευτήρια, λαμβάνοντας υπόψη τις ρυθμίσεις διασφάλισης ποιότητας.
33. Να συνεχίσουν να υποστηρίζουν τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, με πλήρη σεβασμό της αυτονομίας τους, ώστε να ενισχύσουν τις ικανότητες του ακαδημαϊκού προσωπικού να εφαρμόζει φοιτητοκεντρική και βασισμένη στην έρευνα μάθηση και να θεσπίζουν και να ακολουθούν σαφείς, διαφανείς και δίκαιες διαδικασίες πρόσληψης και απασχόλησης προσωπικού οι οποίες θα αναγνωρίζουν την αξία των δραστηριοτήτων διδασκαλίας¹⁶, που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και σε πολιτικές και πρακτικές που αφορούν την εξέλιξη της σταδιοδρομίας.
34. Να διερευνήσουν δυνατότητες για τη διαφοροποίηση της σταδιοδρομίας εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών και για την ανάπτυξη εθνικών πλαισίων σταδιοδρομίας για να τους βοηθήσουν να ικανοποιήσουν τις φιλοδοξίες σταδιοδρομίας τους και τα ενδιαφέροντα που τους κινητοποιούν, καθώς και τις επιμορφωτικές τους ανάγκες.
35. Να κινητοποιήσουν τα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης ώστε να ενσωματώσουν την κινητικότητα εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών –φυσική, εικονική ή μικτή– στις στρατηγικές τους για τη μάθηση, την ανάπτυξη και τη διεθνοποίηση, χρησιμοποιώντας και τις δυνατότητες ευρωπαϊκών εργαλείων όπως η ηλεκτρονική αδελφοποίηση (e-Twinning) και η πλατφόρμα EPALe ως αναπόσπαστο κομμάτι της παροχής μάθησης. Να επικυρώσουν, όπου είναι δυνατόν και σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις και συνθήκες, τις δεξιότητες και ικανότητες που έχουν αποκτηθεί μέσω ευρωπαϊκών εργαλείων και κινητικότητας ως τμήμα της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών.

¹⁶ Πρότυπα 1.3 και 1.5, Πρότυπα και κατευθυντήριες γραμμές για τη διασφάλιση της ποιότητας στον ευρωπαϊκό χώρο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area), 2015.

36. Να καταβάλουν περαιτέρω προσπάθειες για να προωθήσουν την κινητικότητα μεταξύ τόσο των σπουδαστών όσο και των εν ενεργεία εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών και να άρουν επίμονα εμπόδια, προκειμένου να αυξηθούν τα ποσοστά συμμετοχής. Από αυτή τη σκοπιά, να ενθαρρύνουν τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης που είναι αρμόδια για την αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών να αξιοποιήσουν πλήρως τη δυναμική της κινητικότητας στο πλαίσιο της προσφοράς μάθησης που παρέχουν, που μπορεί να περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, παράθυρα κινητικότητας σε προγράμματα σπουδών. Επιπλέον, να διευκολύνουν τη συμμετοχή σε διάφορες μορφές κινητικότητας για επαγγελματική κινητικότητα των εν ενεργεία εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, μεταξύ άλλων καταβάλλοντας προσπάθειες ώστε να βρεθούν βιώσιμες λύσεις στις ανάγκες αναπλήρωσης.
37. Προκειμένου να βελτιώσουν την ελκυστικότητα και το κύρος του επαγγέλματος, να επενδύσουν σε μέτρα που σχετίζονται με τη βελτίωση της αρχικής εκπαίδευσης και της συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισής τους, των συνθηκών εργασίας τους και των προοπτικών επαγγελματικής εξέλιξής τους, καθώς και σε μέτρα για την περαιτέρω ενίσχυση της αντοχής και της ευημερίας τους, προκειμένου να τους στηρίξουν στην αντιμετώπιση πτυχών της εργασίας τους που προκαλούν εργασιακό άγχος. Για την αντιμετώπιση αυτών των πτυχών, είναι σημαντικό να καταστεί δυνατή η ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.
38. Να συνεργάζονται και να ανταλλάσσουν εμπειρίες και πληροφόρηση σχετικά με εξελίξεις πολιτικής που αφορούν εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές, μεταξύ άλλων για την ανάπτυξη και αναθεώρηση των εθνικών πλαισίων ικανοτήτων για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές.

ΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΚΑΙ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΔΕΟΝΤΩΣ ΥΠΟΨΗ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ:

39. Προκειμένου να διευκολύνει την κινητικότητα σπουδαστών και εν ενεργεία εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, να ενθαρρύνει τον διάλογο και να εξετάσει τα εμπόδια, μεταξύ άλλων τις δομικές πτυχές και την αναγνώριση των αποτελεσμάτων των περιόδων μάθησης στο εξωτερικό και των ακαδημαϊκών προσόντων, και να παράσχει καθοδήγηση σε ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε να βελτιώσουν την κινητικότητα και να διευρύνουν τη διεθνή οπτική σπουδαστών, εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών.

40. Προκειμένου να συμπληρώσει τις υπάρχουσες εθνικές προσπάθειες, να διερευνήσει τη δυνατότητα προετοιμασίας μιας πρότασης για ένα σχετικό ευρωπαϊκό πλαίσιο ικανοτήτων¹⁷ ώστε να ευνοήσει την ανάπτυξη και την αξιολόγηση της γνώσης, των δεξιοτήτων και των στάσεων που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη, το οποίο θα χρησιμοποιηθεί σε εθελοντική βάση.
41. Να στηρίξει τη στενότερη συνεργασία μεταξύ των ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ένωση, προκειμένου να ενισχύσει την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών με βάση την έρευνα, να στηρίξει τη διασυνοριακή κινητικότητα και κοινές ευκαιρίες μάθησης μέσα σε ένα πλαίσιο συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, για παράδειγμα με την ενθάρρυνση της εθελοντικής συνεργασίας και δικτύωσης των εθνικών ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε επίπεδο Ένωσης, υπό τη μορφή ευρωπαϊκών ακαδημιών κατάρτισης εκπαιδευτικών.
42. Προκειμένου να συμπληρώσει τις υπάρχουσες εθνικές προσπάθειες, να διερευνήσει τη δυνατότητα ανάπτυξης ευρωπαϊκών κατευθυντηρίων γραμμών ως στήριξη που θα χρησιμοποιηθεί, σε εθελοντική βάση, στη δημιουργία πλαισίων σταδιοδρομίας σε εθνικό επίπεδο, αξιοποιώντας τα αποτελέσματα του έργου της ομάδας εργασίας για τα σχολεία του στρατηγικού πλαισίου «Εκπαίδευση και Κατάρτιση 2020», ώστε να αντιμετωπίσει την εξέλιξη των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών σε μια ευρύτερη προοπτική και να μπορέσει να ανταποκριθεί στους στόχους, τα κίνητρα και τις φιλοδοξίες τους.
43. Σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, να προωθήσει τη χρήση και να εξετάσει την περαιτέρω ανάπτυξη των υπαρχουσών διαδικτυακών πλατφορμών, όπως είναι το e-Twinning, η πύλη σχολικής εκπαίδευσης (School Education Gateway) και η πλατφόρμα EPALe, και να εξετάσει πιθανούς τρόπους για να επεκταθεί η χρήση τους για τη διευκόλυνση της κινητικότητας τόσο των σπουδαστών όσο και των εν ενεργεία εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών, όπως η εύρεση εταίρων σε έργα κινητικότητας, και παρέχοντας μια πλατφόρμα για την προετοιμασία και την παρακολούθηση της κινητικότητας.
44. Προκειμένου να προωθήσει την εκτίμηση προς το επάγγελμα του εκπαιδευτικού και τη σημασία που αποδίδεται σε αυτό και προκειμένου να προβάλει τη διδασκαλία υψηλής ποιότητας, να ερευνήσει τη σκοπιμότητα και την προστιθέμενη αξία που μπορεί να έχει η σύσταση μιας ετήσιας ευρωπαϊκής επιβράβευσης για εξαιρετικούς εκπαιδευτικούς ή εκπαιδευτές, για παράδειγμα για την προώθηση της καινοτομίας, της ένταξης ή της ευρωπαϊκής διάστασης στη διδασκαλία.

¹⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ανακοίνωση για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, 11 Δεκεμβρίου 2019 (σ. 19)

45. Να συνεχίσει να στηρίζει την ανάπτυξη ευκαιριών εκπαίδευσης και επιμόρφωσης για μελλοντικούς και εν ενεργεία εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές, καθώς και την κινητικότητα τους, ιδιαίτερα μέσω του προγράμματος Erasmus+ και των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων, ιδιαίτερα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, και των διαδόχων τους.
46. Να λάβει πλήρως υπόψη τα συμπεράσματα αυτά κατά την ανάπτυξη προτάσεων για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και το νέο στρατηγικό πλαίσιο για τη συνεργασία στην εκπαίδευση και κατάρτιση, που θα περιλαμβάνει και τη συνέχιση της ανταλλαγής καλών πρακτικών μεταξύ κρατών μελών.
-

Πολιτικό πλαίσιο

1. Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνεργχομένων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, σχετικά με τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών (15 Νοεμβρίου 2007)
2. Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών και των διευθυντών σχολείων (26 Νοεμβρίου 2009)
3. Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την αποτελεσματική ηγεσία στα εκπαιδευτικά ιδρύματα (25 και 26 Νοεμβρίου 2013)
4. Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την αποτελεσματική κατάρτιση των εκπαιδευτικών (20 Μαΐου 2014)
5. Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνελθόντων στο πλαίσιο του Συμβουλίου, για την ένταξη με σεβασμό στην πολυμορφία για την επίτευξη υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης για όλους (17 Φεβρουαρίου 2017)
6. Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την ανάπτυξη των σχολείων και την άριστη διδασκαλία (20 Νοεμβρίου 2017)
7. Ευρωπαϊκό πλαίσιο για τις ψηφιακές ικανότητες των εκπαιδευτικών (2017)
8. Σύσταση του Συμβουλίου για την προώθηση των κοινών αξιών, της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και της ευρωπαϊκής διάστασης της διδασκαλίας (22 Μαΐου 2018)
9. Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (22 Μαΐου 2018)
10. Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας (22 Μαΐου 2019)
11. Σύσταση του Συμβουλίου για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση σχετικά με τη διδασκαλία και την εκμάθηση γλωσσών (22 Μαΐου 2019)
12. TALIS – Διεθνής έρευνα του ΟΟΣΑ για τη διδασκαλία και τη μάθηση του 2018
13. Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης 2019